

Akademia Muzyczna

im. G. i K. Bacewiczów w Łodzi

Sztuki muzyczne

Zleceniodawca recenzji / Dotyczy

Umowy z dnia 21 lutego 2022 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki. Działając na podstawie art. 190 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U. 2021 r. poz. 478, z późn. zm.) oraz § 19 ust. 1 Regulaminu przeprowadzania postępowań w sprawie nadania stopnia doktora w Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie, zatwierdzonym Uchwałą Nr 1/2020 Senatu Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie z dnia 16 stycznia 2020 r., z późn. zm., Skład Orzekający w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora mgr Katarzynie Gacek-Dudzie wyznaczył recenzentów w tym moją osobę.

Do przesłanej mi dokumentacji doktorantki Pani mgr Katarzyny Gacek-Dudzie dołączono dokumentację w formie papierowej i na nośniku.

Podstawowe dane o Kandydacie

Pani mgr Katarzyna Gacek-Duda urodziła się . Dorastała na pograniczu Beskidu Żywieckiego i Beskidu Śląskiego, w rejonie, gdzie wciąż żywa jest kultura góralska: gwara, obrzędowość, sztuka. Dziadkowie przekazali jej radość muzykowania i szacunek do tradycji muzycznej z regionu Żywiecczyny, Śląska Cieszyńskiego i całych Karpat. W dzieciństwie grała na piszczałkach beskidzkich, grając w kapelach góralskich. Pasja wyszukiwania i popularyzowania polskich utworów na instrumentach pasterskich i fletów etnicznych świata, stała się przyczyniła się do zbudowania postawy odkrywania nowej przestrzeni, jeszcze nie wyeksplorowanej w Polsce. Po ukończeniu w 2001 r. edukacji w Zespole Państwowych Szkół Muzycznych w Bielsku-Białej, kształciła się w katowickiej Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego (2002-2007) na Wydziale Wokalno-Instrumentalnym w klasie fletu prof. Stanisława Michalika o specjalizacji flet poprzeczny. Równocześnie przebywała na stypendium Socrates/Erasmus w Universität für Musik und

Darstellende Kunst w Wiedniu (2005-2006) w klasie Wolfganga Schulza. Podczas studiów koncentrowała się na edukacji w zakresie ulepszania techniki gry na flecie poprzecznym. Za przyczyną prof. Giseli Mashajekhi-Beer zainteresowała się współczesną techniką wydobywania różnych brzmień z fletu poprzecznego, co zainspirowało ją do pracy m.in. nad utworem „Voice” Toru Takemitsu, który wykonała podczas koncertu dyplomowego w 2007 r. po raz pierwszy w historii Akademii Muzycznej w Katowicach. Pani Katarzyna Gacek-Duda koncertuje swoją aktywność od lat na terenie Polski i poza jej granicami, biorąc udział w wydarzeniach edukacyjnych oraz międzynarodowych festiwalach muzycznych, zyskując uznanie publiczności. W 2014 r. zespół otrzymał wyróżnienie Międzynarodowym Festiwalu Folkloru Ziem Górskich w projekcie „Dolina Czernej Soły”, a w roku 2015 zajął trzecie miejsce na międzynarodowym festiwalu muzyki folkowej „Mikołajki Folkowe 2015” za stworzenie fantastycznej atmosfery, wyrażającą pasję do muzyki. Rok 2015 był obfitym rokiem w nagrody; jako członek zespołu mgr. Katarzyna Gacek-Duda otrzymała nagrodę indywidualną dla wyróżniającego się solisty instrumentalisty „Złote Gęśle” na festiwalu „Nowa Tradycja”, organizowanym przez II Program Polskiego Radia, a także zajęła I miejsce podczas ogólnopolskiego święta muzyki tradycyjnej na Festiwalu Kapel i Śpiewaków Ludowych. Wraz z zespołem występowała w Stambule (w 2014 r.) oraz w Persenbeugu, Wiedniu i Katowicach (2015 r.). W marcu 2017 r. ukazała się jej debiutancka płyta „Hala”, podsumowująca kilkuletnie istnienie zespołu. Artystka aktywnie koncertuje w charakterze kameralistki i członka zespołu w kraju i za granicą (np. Chiny, Szwajcaria, Niemcy, RPA, Austria). W spisie jej tras koncertowych znajdują się między innymi koncerty „Strauss Gala” ze śpiewakami wiedeńskimi pracującymi w Towarzystwie „Kulturverein Passion Artist” czy też koncert w Tauron Arena w Krakowie, gdzie wystąpiła jako solistka z orkiestrą symfoniczną pod batutą Adama Sztaby, obok Gabrieli Gąsior oraz Kuby Badacha i chóru Trzecia Godzina Dnia. Pani Katarzyna Gacek-Duda uczestniczy w sesjach nagraniowych płyt i projektach muzycznych. Pani Katarzyna Gacek-Duda bierze udział w wydarzeniach telewizyjnych jako muzyk-solista, współpracując z takimi artystami jak: Marcin Pospieszalski (TVP) czy Marcin Majerczyk, Adam Sztaba, Mate.o, Joachim Mencil, Natalia Niemen, Marcin Pospieszalski, Maria Pomianowska, Marcin Majerczyk, Yaron Cherniak, Gabriel Aisenman, orkiestra Aukso, czy zespół Fanfara Kalashnikov. Spośród wielu na szczególną uwagę zasługuje transmisja telewizyjna (maj 2020), gdzie Pani Katarzyna Gacek-Duda zagrała podczas koncertu „live” na fletach etnicznych: chińskim instrumencie

dizi, flecie Vita Kasparika, piszczałce oraz zurnie. Pani Katarzyna Gacek-Duda była stypendystką MKiDN w programie „Kultura w sieci”, realizując swój autorski projekt. Pani Katarzyna Gacek-Duda prowadzi działalność edukacyjną, pracując w charakterze nauczyciela klasy fletu oraz jako koordynator działań edukacyjnych mających na celu rozwój najmłodszych adeptów sztuki. Chętnie dzieli się wiedzą poprzez prowadzenie warsztatów dla uczniów i nauczycieli. Na szczególną uwagę zasługuje organizacja warsztatów z elementami improwizacji i ornamentyki. To sygnuje panią Katarzynę Gacek-Dudę jako osobę z ogromnymi możliwościami wyobraźni i łatwością prowadzenia narracji frazy muzycznej w aspekcie ornamentyki.

Pani Katarzyna Gacek-Duda wielokrotnie reprezentowała uczelnie macierzystą podczas konkursów fletowych lub festiwali międzynarodowych, gdzie wykonywała program z listy repertuaru fletowego. W 2012 roku ukończyła studia podyplomowe w Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy w klasie prof. Jadwigi Kotnowskiej. Po ukończeniu studiów podyplomowych skoncentrowała się na improwizacji, komponowaniu i aranżacji, a także popularyzacji „flecistyki etnicznej”. Mgr Katarzyna Gacek-Duda jest artystka poszukująca wciąż autorskich, oryginalnych, prawdziwych form wyrazu, sięgając do muzyki różnych zakątków świata m.in.: muzyki węgierskiej, ukraińskiej, słowackiej, a eksploracją tego poszukiwania stały się następujące instrumenty jak: flet poprzeczny, piszczałki, czy inne flety etniczne z całego świata, fortepian, skrzypce, altówka i kontrabas, śpiew. Z pełną odpowiedzialnością można stwierdzić, że Pani mgr Katarzyna Gacek-Duda jest pasjonatką i wirtuozem w przestrzeni fletów etnicznych. To właśnie ona „rysuje” tj. kształtuje i ugruntowywane na skalę międzynarodową w teorii i praktyce dziedzictwo kultury muzycznej.

Dorobek artystyczny Pani Katarzyny Gacek-Dudy wydaje się niebogaty, niemniej zawiera swoje silne strony, np. promocję kultury etnicznej regionów Europy oraz Azji, badawczość w przestrzeni tak głęboko osadzonej u autorki, że stanowi materiał nowatorski i eksperymentalny. Warto również zauważyć, że lata 2020-2021 to czas pandemii COVID-19 w Polsce i na świecie, co bezsprzecznie ograniczyło wiele możliwości wykonywania koncertów, realizacji działań naukowo-artystycznych.

Ocena pracy doktorskiej:

Praca doktorska Pani mgr Katarzyny Gacek-Dudy pod tytułem „*Flety Etniczne. Charakterystyka wybranych instrumentów oraz flet poprzeczny i jego możliwości imitowania szaty dźwiękowej wybranych aerofonów etnicznych Polski i świata*” składa się z dzieła artystycznego/rozprawy doktorskiej zarejestrowanego na nośniku elektronicznym i opisu rozprawy doktorskiej pod wspomnianym tytułem.

Wskazane we wniosku o wszczęcie postępowania dzieło artystyczne/rozprawa doktorska obejmuje następujące utwory:

- 1/ Katarzyna Gacek-Duda, *Mazureczek* na dwojnicę;
- 2/ Katarzyna Gacek-Duda i Paulina Stateczna, *Toccata* na flet poprzeczny i fortepian;
- 3/ Katarzyna Gacek-Duda, *Native Evening* na dwa flety indiańskie;
- 4/ Katarzyna Gacek-Duda i Paulina Stateczna, *Wind of the Calvary Hill* rim flet i fortepian;
- 5/ Robert Kasprowicz, *Psalm 23*. Utwór, w którym flet poprzeczny pełni rolę akompaniamentu dla głosu. Na dudach irlandzkich-gościnnie: Tiarnan O'Duinnchin;
- 6/ Królestwo Beskidu, *Cichy Wiatr* na piszczałkę, skrzypce i flet poprzeczny;
- 7/ Katarzyna Gacek-Duda, *Thorn Tree* na flet poprzeczny solo;
- 8/ Katarzyna Gacek-Duda, *Arabic Etno Flute* na 3 flety;
- 9/ Katarzyna Gacek-Duda, *Carpatica* rim piszczałkę 6 otworową;
- 10/ Katarzyna Gacek-Duda, *Duszka* na głos, fujarę słowacką i fujarę wielkopostną;
- 11/ Katarzyna Gacek-Duda, *Desert Crying* na 2 małe fujary słowackie;
- 12/ Katarzyna Gacek-Duda i Patryk Zakrzewski, *Arabic House* na flet poprzeczny i Daff;
- 13/ Katarzyna Gacek-Duda, *Drama Koprusu* na flet poprzeczny;
- 14/ Katarzyna Gacek-Duda, Ghostman, Patryk Zakrzewski, *Pasterz* na głos, flet poprzeczny i darbukę;
- 15/ Królestwo Beskidu, *Modlitwa w Górach* na flet i bęben obręczowy z towarzyszeniem fortepianu oraz kapeli beskidzkiej;
- 16/ Katarzyna Gacek-Duda, Joachim Mencil, *Krzyżu Święty* na flet poprzeczny i lirę korbową;

- 17/ Ghostman, Patryk Zakrzewski, Katarzyna Gacek-Duda, *Easty* no głos, flet poprzeczny i darbukę;
- 18/ Królestwo Beskidu, *Taniec Małej Jaśminki* na flet drewniany i kapelę beskidzką;
- 19/ Katarzyna Gacek-Duda, *Kwiat Jaśminu* na flet poprzeczny solo;
- 20/ Katarzyna Gacek-Duda i Patryk Zakrzewski, *Under the City* na ney arabski i darbukę;
- 21/ Katarzyna Gacek-Duda i Tiarnan O'Duinnchin, *Irishpolka.com* na flet poprzeczny i uillen pipes;
- 22/ Katarzyna Gacek-Duda, *Stormy Night* na flet poprzeczny drewniany, piszczałkę 6 otworową i flet poprzeczny współczesny;
- 23/ Królestwo Beskidu, *Hala*. W utworze pojawia się dźwięk i melodia wykonana na fujarze sałaskiej;
- 24/ Katarzyna Gacek Duda, *Mountain Silent* na flet Indian Północy oraz fortepian;
- 25/ Katarzyna Gacek-Duda, *Fletoświst* na 3 flety poprzeczne;
- 26/ Katarzyna Gacek-Duda, *Habdala* — pieśń na zakończenie Szabatu na flet poprzeczny i fortepian;
- 27/ Katarzyna Gacek-Duda, *Heart of Lakota* na 4 flety Indian Północy;
- 28/ Katarzyna Gacek-Duda, *Wigilijna Dwojaczka* na dwojnice.

Przedstawione dzieło artystyczne stanowi oryginalne nagrania studyjne zarejestrowane w roku 2018 z Pustyni Timna w Izraelu, prowincji pod Belfastem w Irlandii z wybitnym dudziarzem Tiarnanem O'Duinnchinem, jak również nagranie zarejestrowane w Jerozolimie, Autonomii Palestyńskiej i Pustyni Negev w Izraelu. Autorka nie doprecyzowała kto dokonywał nagrań studyjnych oraz tych na żywo w ramach pracy nad dziełem artystycznym.

Głównymi motywami wyboru repertuaru było zaprezentowanie osobistych doświadczeń Doktorantki, jej indywidualnych poszukiwań i zainteresowań poznaniem kultur i regionów Europy oraz Azji oraz tych artystycznych, stanowiących klucz do rozwoju otwartości narracji muzycznej dzieł; wyobraźni przez szatę dźwiękową i jej oraz barw stanowiących inspirację poszukiwania pięknego dźwięku na instrumencie, otwartość oraz szczegółowego spojrzenia na edukację instrumentalną poprzez umiejętność stosowania improwizacji i ornamentyki z perspektywy Doktorantki.

Pani mgr Katarzyna Gacek-Duda uznaje zarejestrowane utwory jako stałe spektrum zainteresowania i jednocześnie sposób na promocję kultur i regionów Europy i Azji w środowisku flecistów. Utwory zarejestrowane stanowią podsumowanie pięcioletnich doświadczeń muzycznych oraz poszukiwań i zainteresowań artystycznych Doktorantki. Dobór zarejestrowanych dzieł jest także wyrazem jej zainteresowań sztuką kompozytorską. Zaproponowany przez doktorantkę autorski system ornamentów wraz z opisem słownym oraz graficznym stawia ją również w perspektywie dokonanego wkładu w dziedzinę artystyczną sztuki muzyczne. Zarejestrowane utwory wymagały od wykonawczyni wirtuozowskiego opanowania różnych instrumentów, począwszy od zróżnicowanych walorów dynamicznych, szaty dźwiękowej wraz z elastycznością barw i dynamiki oraz świadomości artykulacji w poszczególnych instrumentach. Doktorantka pokazała bardzo wysokie umiejętności warsztatowe i techniczne, natomiast realizacja nagrania budzi pewne wątpliwości w kontekście jakości realizacyjnej, ale absolutnie nie rzutujące na ostateczny wyraz artystyczny. To doświadczenie mgr Katarzyny Gacek-Dudy i ciągły głód wiedzy na temat kultur i regionów Europy i Azji zainspirowało doktorantkę do rozwoju własnych osobistych możliwości instrumentalnych. Ideą przewodnią dzieła jest zamysł poszukiwania inspiracji płynących z tradycji kultur i regionów Europy i Azji w trosce o permanentny rozwój osobowości muzycznej oraz tworzenie nowych możliwości rozwoju dla instrumentalistów.

Pani mgr Katarzyna Gacek-Duda gruntownie przemyślała stronę sztuki wykonawczej, stosując autorskie, nowatorskie propozycje realizacji ornamentyki, które stały się nowym polem twórczego zainteresowania oraz poszukiwaniem nieodkrytych pokładów interpretacyjnych autorki. Wysłuchane dzieła udowodniły, że wpływają na kształtowanie; wyobraźni muzycznej, wrażliwości na szatę dźwiękową oraz umiejętność poszukiwania i realizacji nowych niuansów sonorystycznych w grze, która w moim odczuciu jest szalenie trudna i wymagająca, choć jednocześnie inspirująca do permanentnego rozwoju instrumentalnego.

Wykonane dzieła wskazały możliwości odkrywania nowych wartości (instrumentalnych i kompozytorskich), pobudziły twórczą wyobraźnię i wzbogaciły estetykę wykonawczą. Faktycznie na polskim rynku muzycznym dzieło artystyczne posiada zarazem charakter eksperymentalny, jak również odkrywczy i artystyczny.

Opis rozprawy doktorskiej jest przygotowany na bardzo dobrym poziomie merytorycznym.

Konspekt pracy przedstawia się następująco:

Wstęp

I. Zarys dziejów fletów

I. a Historia fletów etnicznych

I. b Budowa fletów etnicznych i sposoby wydobywania z nich dźwięków

I. c Rola aerofonów etnicznych w kulturach świata

II. Opis wybranych instrumentów wykorzystanych w nagraniu dzieła artystycznego

II. a Wybrane flety polskie pasterskie

Budowa instrumentów

Rola fletów polskich

Technika wykonawcza

II. b Flet etniczny Indian Ameryki Północnej

Budowa instrumentu

Rola fletu Indian Ameryki Północnej

Technika wykonawcza

II. c Flety Indian Ameryki Południowej

Budowa instrumentów

Technika wykonawcza

Rola aerofonów etnicznych w Ameryce Południowej

II. d Ney

Budowa instrumentu

Rola instrumentu w kulturze arabskiej

Technika wykonawcza

II. e Shakuhachi i yokobue

Budowa instrumentu

Rola shakuhachi w kulturze japońskiej

Technika wykonawcza shakuhachi

III. Flet poprzeczny — imitowanie szaty dźwiękowej wybranych aerofonów etnicznych Polski i świata

III. a Możliwości i ograniczenia

III. b Imitowanie dźwięków etnicznych-ornamentyka

IV. Problematyka wykonawcza nagranych utworów

Podsumowanie: zakończenie, fotogaleria kolekcji aerofonów etnicznych świata, która mieści się w prywatnej galerii Katarzyny Gacek-Dudy oraz bibliografii dopełnia całość.

Treść pracy doktorskiej odpowiada tematowi określonemu w tytule. Generalna ocena strony formalnej - na bardzo wysokim poziomie. Praca ma właściwą strukturę, treść kolejnych rozdziałów jest uzasadniona, zachowane są odpowiednie proporcje między poszczególnymi częściami pracy. Kolejne rozdziały teoretyczne, rysują szerokie i interesujące tło dla badań empirycznych. Praca ujmuje podjętą problematykę w powszechnie dostępnym zakresie w odniesieniu do stopnia zaawansowania wiedzy oraz własnych doświadczeń instrumentalnych. Przedstawione badania stanowią autorską, interesującą-twórczą i dobrze osadzoną interpretację służącą innym pracom naukowym. Dobór i wykorzystanie źródeł oraz materiałów bibliograficznych w stopniu bardzo dobrym. Bibliografia i dobór literatury jest uzasadniony merytorycznie, a poszczególne zagadnienia referowane są w oparciu o zróżnicowane źródła oraz źródła autorskie, które stanowią skarbnicę wiedzy autorki. Szkoda, że autorka kilkakrotnie wykorzystując przykład nutowy lub rysunek nie stosuje źródła. Opis dzieła napisany jest bardzo dobrym językiem. Praca stanowi bardzo dobry przykład autorsko wykonanych zadań empirycznych, zrealizowanych w oparciu o klarownie opisaną metodologię i osadzonych w kontekście teoretycznym o zabarwieniu nowatorstwem wypowiedzi w kontekście teoretycznym. W opisie widać dużą samodzielność doktorantki. Cieszy również, że wiele przykładów dla omawianych teorii pochodzi od autorki, gdyż w wielu fragmentach wypowiedzi teoretyczne poparte są praktyką, co wydatnie zapełnia lukę zauważalną w niektórych polskich publikacjach naukowych. Opis dzieła Pani mgr Katarzyny Gacek-Dudy jest bardzo nowatorski, obszerny i wnikliwie opisujący problematykę. Cel pracy jest osiągnięty poprzez wypracowaną metodologię. Pojawiają się autorskie, nowatorskie odwołania do stanowisk, które absolutnie nie są znane jeszcze w Polsce. Praca stanowi fantastyczne źródło, które może służyć pomocą flecistom i innym instrumentalistom rozpoczynającym proces twórczy. Doktorantka dokonała bardzo interesującej analizy dotyczącej wyobraźni i jej wpływu na rozwój flecisty wobec lekkości wypowiedzi, narracji frazy, poszukiwania barw oraz otwartości na słuchacza, a także w kontekście dialogu słuchacz-artysta. W opisie części pracy doktorantka

potwierdza swoją wiedzę i doświadczenie jako flecistki, a zarazem dojrzałej artystki jako kameralistka i członek zespołu. Opis dzieła stanowi ogromną skarbnicę autorskiej wiedzy, która może stanowić istotny wkład w rozwój dziedziny artystycznej sztuki muzycznej.

Konkluzja

Reasumując stwierdzam, iż Pani mgr Katarzyna Gacek-Duda jako artystka-kameralistka, dysponując szeroką wyobraźnią i piękną szatą dźwiękową i elastycznością frazowania, swobodą w stosowaniu wyszukanych środków wyrazu, elastycznością i naturalnością poruszania się na kilku instrumentach, twórczo wykorzystała swoje doświadczenia do przemyślenia interpretacji i jest w stanie usatysfakcjonować swoją grą wymagających słuchaczy, a w sposób naturalny komunikować się w relacji „artysta-słuchacz”. Jej działalność na płaszczyznach związanych z muzyką kameralną oraz jako członkini zespołu jest ukierunkowana na promowanie fletów etnicznych w dialogu z publicznością, spełniając zarazem oczekiwania wśród poszukujących nowych wrażeń estetycznych. Doktorantka jawi się jako artystka-kameralistka dążąca do rozwoju swojej dyscypliny, widząc w niej nowe perspektywy. Doktorantka scharakteryzowała proces pracy nad utworami z perspektywy swoich własnych autorskich doświadczeń oraz przedstawiła poszczególne problemy techniczne i wyrazowe, przedstawiając autorski zbiór technik wykonawczych (system ornamentyki wraz z opisem słownym i graficznym), które z pewnością mogą stanowić istotny wkład w rozwój dyscypliny artystycznej. W świetle zgromadzonej i omówionej dokumentacji można stwierdzić, że dotychczasowe osiągnięcia artystyczne i dydaktyczne pozwalają określić panią mgr Katarzynę Gacek-Dudę jako wyróżniającą się postać w reprezentowanej dziedzinie artystycznej. Całokształt jej osiągnięć i dzieło artystyczne stanowią interesujący i zarazem nowatorski wkład w rozwój kultury polskiej. Niniejszym stwierdzam, iż Doktorantka wykazała się wiedzą teoretyczną oraz umiejętnościami do prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej. Rozprawa doktorska mgr Katarzyny Gacek-Dudy spełnia wymagania *art. 187 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*. Stawiam wniosek o przyjęcie rozprawy doktorskiej Pani mgr Katarzyny Gacek-Dudy.

Łódź, 28.04.2022 rok

dr hab. Ewelina Zawiślak, prof. AM

